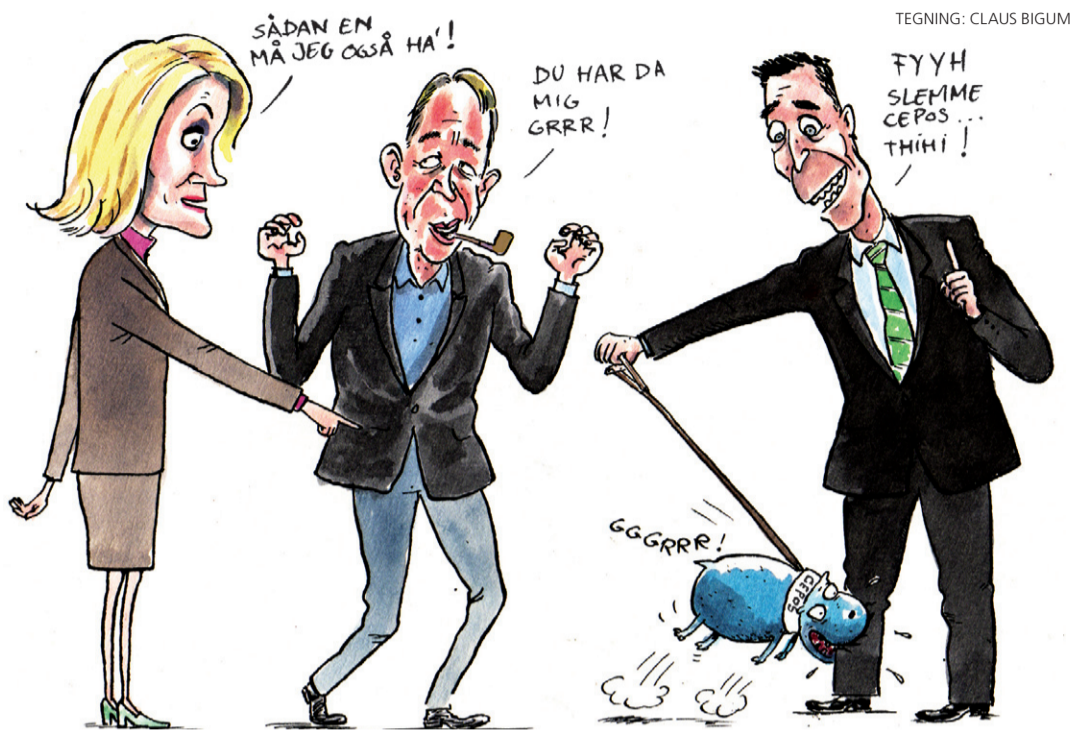

MODSVAR. Fogh har den ærkeliberale tænketank CEPOS som hjælper og ventil. Oppositionen har to gange forsøgt sig med et modstykke – forgæves. Mæcenen mangler.

kronikken

Tidligere ledere og kronikker i Berlingske Tidende kan læses på www.berlingske.dk/kronikker

AF PETER MOSE

Journalist.
Medforfatter til
»Håndbog for Stats-
ministre«

AF KENNETH THUE
NIELSEN

Cand.scient.pol. og
valgekspert

Helle og Villy mangler fræk tænketank

Det kan undre, at ingen endnu har været i stand til at kopiere den succesfulde tænketank CEPOS. Hvor svært kan det egentlig være at lave endnu en tænketank – og gøre det fra et ganske andet samfundsperspektiv end CEPOS' neoliberale?

Man skal blot sørge for en internetforbindelse, et lille kontor på en relativt ydmyg adresse, skarp analysekraft, et politisk-ideologisk ståsted i centrum-venstre-skalaen og en håndfuld begavede yngre hjerner, der ved noget om økonomi, værdidebat, politik og medier – og hvordan man kommer i avisen.

Mindst fem millioner og helst 10 millioner kroner, så er man kørende. Umiddelbart lyder det som småpenge. Problemet er imidlertid, at der mangler en progressiv mæcen i Danmark, der vil bekoste denne relativt beskedne årlige udgift. Fagbevægelsen har ikke villet dykke i lømmerne, og Socialdemokraternes partikasse er tæt på at være gabende tom.

For at træde i såret: Faktisk var CEPOS slet ikke first mover; centrum-venstre kom først. I disse dage er det præcis fire år siden, at behjertede kræfter forsøgte sig med, hvad der i dag måske kunne have været et kraftfuldt modstykke til CEPOS, nemlig tænketanken Progressivt Centrum. Blandt initiativtagerne var Helle Thorning-Schmidt, dengang endnu ikke formand for Socialdemokratiet.

ind – en tænketank ved navn Jens Otto Krag-Institutet – men også det løber ud i sandet.

En ideologisk fokuseret tænketank giver et kolosalt vitamintilskud til de partier, der vil til magten eller allerede har vundet den. Mens Venstre og Socialdemokraterne klumper sig sammen inde på midten i jagten på midtvalgterne, kan CEPOS med sit partipolitisk uafhængige udgangspunkt holde fast i en ærkeliberal dagsorden.

Det forærer Fogh og Claus Hjort Frederiksen en perfekt position: Hver gang CEPOS bider Venstre i haserne, kan de tunge Venstre-ministre vaske tavlen ren ved blot at sige: Forslagene fra CEPOS har ingen gang på jorden, vi har en kontrakt med vælgerne, den overholder vi naturligvis (kontraktpolitikken).

Man kan næsten fornemme, at regeringen nyder det spil. CEPOS skænker de midtsøgende ministre en mulighed for at levere et modbillede, at tydeliggøre deres egen midterdagsorden over for vælgerne – og demonstrere deres egen magt og troværdighed. Og bedst af alt: Det ender ikke som en intern fløjkrig inden for Venstres egne rækker.

Anderledes plaget ser Socialdemokratiets top ud, når de må pande forslag ned. Hvor Venstres topfolk næsten har et vellystigt smil på læben over for CEPOS' terrieragtige insistensen på, at skatten skal ned, får Helle Thorning-Schmidt og Henrik Sass Larsen et træt udtryk på TV-skærmen, når de – igen, igen – må sige, at forslag fra sossernes egne rækker altså ikke er socialdemokratisk politik. Det bliver til en intern konflikt i Socialdemokratiet – og gør ledelsen til en del af den.

En uafhængig tænketank er ikke fanget af stram gruppedisciplin, angst for dårlige opinionismålinger og frygt for ikke at blive genvalgt. CEPOS-direktør Martin Ågerup kan helskindet og helhjertet tale og skrive bøger om »den retfærdige ulighed«. En toppolitiker, derimod, gør kloget i at holde sig langt væk fra den slags synspunkter. De er ikke karrierefremmende.

Dermed er vi havnet i den tankevækkende situation, at Christiansborg tømmes for politik i den gode gammeldags betydning – og slagmarken for ideer og ideologier flyder andre steder hen. Eller sat på spidsen: Hvis man virkelig interesserer sig for politisk indflydelse, skal man holde sig langt væk fra politik! Det er langt mere effektivt at sætte sig for bordenden af en tænketank, påvirke meningsdannelsen og gøre det i et langt sejt træk, der langsomt flytter vælgerne i en ønsket retning.

Tænketanken kan fodre med perspektivrige input og forsyne sig inspiration fra udenlandske tænketanke, der ved, hvor skoen trykker i for eksempel Storbritannien, Spanien eller Holland. Den kan bidrage med nye ideer og give samfundsdebatten en ny kant ved at nedfotografere udenlandske løsninger og analyser til danske forhold. Det input får centrum-venstrepartierne i Danmark ikke i dag. Ingen toppolitikere hos Socialdemokratiet, SF og Radikale har kræfter til selv at etablere disse internationale kontakter og holde dem ved lige.

Der er ellers næppe nogen tvivl om, at netop frodige tænketanksmiljøer har spillet en ikke uvæsentlig rolle i forbindelse med de store magt- og paradigmeskifter i Europa og USA gennem de seneste årtier. De har via medierne været med til gøde jorden hos vælgerne og inspirere politikkerne, ikke blot på den lange bane, men også på tværs af landegrænser.

Nu vil mange givet hævde, at centrum-venstre allerede har en tænketank, nemlig Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE). Så hvad er egentlig problemet her? Har AE ikke siden 1936, hvor Thorvald Stauning tog initiativet, leveret bundsolidt analytisk skyts til at bygge velfærdsstaten op? Svaret er jo. Har AE endda ikke leveret den ene toppolitiker efter den anden fra egne rækker og ind til de tungeste regeringsposter, når sosserne fik magten? Også her er svaret jo.

Men begrænsningen anno 2008 er, at AE alene satser på knalddygtige fagøkonomer, der kan matche budgetbisserne i Finansministeriet og vismændene i Det Økonomiske Råd. Det giver en enorm troværdighed, og den vil AEs direktør – med god grund – næppe kaste over bord efter 72 år på den danske samfundsscene. Men det skaber ikke den ventil for det politiske centrum-venstre, som CEPOS gør for regeringen. AE har desuden travlt med at levere hjælp til den nuværende, uerfarne socialdemokratiske ledelse, hvor der – modsat i Nyrups og Lykketofts tid – ikke sidder en eneste økonom i toppen.

Men en moderne tænketank skal også kunne tage emner op, der ikke lader sig beskrive ved klassiske økonomiske termer og statistikker. Den nye ulighed for eksempel. Hvor er det langsigtede centrum-venstre-svar på en økonomisk, kulturel og social problemstilling som den nye ulighed?

Ligesom det er et problem, at AE ikke tænker i moderne kommunikation. Spørger man journalister, vil svaret ofte være: AE – det rimer på troværdighed. Men CEPOS – dem ringer vi til.

Oppositionen må hungre efter en ny tænketank, som kan styrke centrum-venstre herhjemme, især på tre fronter:

- At formulere nye tanker og visioner om, hvordan arbejdsmarkedet, velfærdsstaten og skattesystemet reformeres, uden at det – som i dag – pr. automatik opfattes som intern uro i partiet
- At få større gennemslagskraft, når det gælder de store dagsordener i medierne
- Langsomt skubbe danskernes værdipolitiske holdninger i en ny retning.

Det sidste er noget af en udfordring: I dag er et flertal af vælgerne »højreorienterede« rent værdipolitisk. Det faktum er stærkt afgørende for, hvor de sætter deres kryds. Analyser af folketingsvalgene i 2001 og 2005 viser, at værdipolitik spiller en større rolle end fordelingspolitik. Sat på spidsen: Det betyder mere for mange vælgere, at den danske dommerstand er tørklædefri end at sikre, at plejehjemsbeboere garanteres et dagligt bad.

Også den danske fagbevægelse burde have en stærk interesse i en partipolitisk uafhængig centrum-venstre-tænketank, omend LO sikkert vil mene, at de har taget deres del af slæbet. LO bidrager økonomisk til AE og ejer desuden Ugebrevet A4. AE besidder den tunge, samfundsøkonomiske analysekraft, mens A4s journalister dygtigt formår at sætte den ugentlige dagsorden med analytisk baseret journalistik.

Men ingen af de to institutioner har tænketankens klassiske rolle – at være leverandør af markante og dagsordensættende bud på, hvordan eksempelvis Velfærdsstaten 2.0 skal se ud.

▼ Kronikken i morgen:

»Et gymnasium i verdensklasse«. Af **Maj Jensen**, **Stine Lerche Øilo** og **Laura Helene Rasmussen** fra 2.g., Randers Statskole

Ingen af de to institutioner (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Ugebrevet A4) har tænketankens klassiske rolle – at være leverandør af markante og dagsordensættende bud på, hvordan eksempelvis Velfærdsstaten 2.0 skal se ud.

Men det lykkedes aldrig at skaffe sponsorer, der ville spytte det fornødne antal millioner i kassen. Det blev blot til ét arrangement den 29. maj 2004, en såkaldt åbningskonference med det ellers ikke uefne tema »Velfærdsstatens udfordringer«. Det var ikke muligt at etablere sig med fast adresse og akademiske medarbejdere, der spyr analyser ud.

Det formår CEPOS til gengæld mindre end ti måneder efter: Midt i den hektiske formandskamp mellem Frank Jensen og Helle Thorning-Schmidt kommer CEPOS flyvende ind i samfundsdebatten med sine skarpt skårne budskaber om frihed, ansvar, privat initiativ og en begrænset statsmagt.

Det får straks Frank Jensen til at kaste et modsvar